

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 221/2023-11

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho, zo sudkyne Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Petra Molnára v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], proti postupu Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 22 T 117/2017 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 3 T 96/2004) a proti postupu Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 3 To 17/2022 takto

r o z h o d o l :

1. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky **nevychováje.**
2. Ústavnú sťažnosť **odmieta.**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu bola 21. februára 2023 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa vo veci namietaného porušenia práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 22 T 117/2017 [pôvodne vedenom pod sp. zn. 3 T 96/2004 (ďalej aj „napadnuté konanie okresného súdu“)] a proti postupu Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 To 17/2022 (ďalej len „napadnuté konanie krajského súdu“).
2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že na sťažovateľa bola 12. júla 2004 podaná obžaloba na okresnom súde, ktorý o nej rozhodol rozsudkom č. k. 3 T 96/2004 z 30. augusta 2004, ktorý bol následne zrušený uznesením krajského súdu č. k. 1 To 283/2005 zo 14. novembra 2005.

- 2.1. Okresný súd o obžalobe opätovne rozhodol rozsudkom č. k. 3 T 96/2004 z 5. februára 2015, ktorý bol potvrdený rozsudkom krajského súdu č. k. 1 To 49/2015 z 23. júna 2015.
- 2.2. Na základe dovolania podaného sťažovateľom následne Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom č. k. 4 Tdo 82/2015 z 26. septembra 2017 zrušil rozsudok krajského súdu z 23. júna 2015 a rozsudok okresného súdu z 5. februára 2015 z dôvodu porušenia zákona v neprospech sťažovateľa.
- 2.3. Po skončení dovolacieho konania bol spis v trestnej veci sťažovateľa doručený okresnému súdu a konaniu bola pridelená nová spisová značka 22 T 117/2017, pričom išlo o jedno a to isté konanie, v ktorom bola podaná na sťažovateľa 12. júla 2004 obžaloba.
- 2.4. Okresný súd v napadnutom konaní o obžalobe opätovne rozhodol rozsudkom č. k. 22 T 117/2017 z 11. januára 2022, ktorým sťažovateľa uznal za vinného zo spáchania trestného činu násilia proti skupine obyvateľov a proti jednotlivcovi podľa § 197a ods. 1, 2 zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon účinného do 1. januára 2006, ako aj trestného činu znásilnenia podľa § 241 ods. 1, ods. 2 písm. c) zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon účinného do 1. januára 2006.
- 2.5. Proti tomuto rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom krajský súd v napadnutom konaní rozhodol uznesením č. k. 3 To 17/2022 z 8. decembra 2022 tak, že podľa § 256 zákona č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (trestný poriadok) účinného do 1. januára 2006 odvolanie sťažovateľa ako nedôvodné zamietol.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti v podstatnom namieta, že doba trestného konania vedeného na okresnom súde a krajskom súde predstavovala od podania obžaloby na okresnom súde do právoplatného skončenia jeho trestnej veci uznesením krajského súdu z 8. decembra 2022 celkovo 18 rokov, 4 mesiace a 16 dní, čo je podľa jeho názoru neprimerane dlhá doba.
4. Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie jeho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote napadnutými postupmi okresného súdu a krajského súdu, priznal mu primerané finančné zadostučinenie v sume 25 000 eur a náhradu trov konania.
5. Sťažovateľ zároveň ústavný súd požiadal o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutými postupmi okresného súdu a krajského súdu. Podľa názoru sťažovateľa k porušeniu označeného práva malo dôjsť tým, že trestné konanie pred okresným súdom a krajským súdom predstavovalo neprimerane dlhú dobu.

7. Ústavný súd ústavnú sťažnosť predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

8. Ústavný súd na predbežnom prerokovaní preskúmal, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde) a osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

9. Napriek absencii právneho zastúpenia sťažovateľa a z toho vyplývajúcim viacerým nedostatkom niektorých zákonom ustanovených náležitostí ústavnej sťažnosti ústavný súd nepovažoval za potrebné vyzývať sťažovateľa na doplnenie jeho podania, vyhodnotiac ho za obsahovo natoľko zrozumiteľné, že umožňuje realizovať ústavný prieskum.

10. V rámci predbežného prerokovania s prihliadnutím na sťažovateľom formulované argumenty ústavný súd dospel k záveru, že ústavnú sťažnosť je potrebné odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

11. O zjavnú neopodstatnenosť ústavnej sťažnosti smerujúcej proti zbytočným prieskumom v súdnom konaní ide predovšetkým, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, ktorého porušenie sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktorý vylučuje, aby ten orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú.

12. Zjavná neopodstatnenosť ústavnej sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieskumov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru môže vyplývať aj z toho, že porušenie uvedených práv sa namietalo v takom konaní pred všeobecným súdom, v ktorom už všeobecný súd meritórne rozhodol pred jej podaním, a preto k namietanému porušovaniu týchto práv nečinnosťou všeobecného súdu v čase doručenia ústavnej sťažnosti už nemohlo dochádzať.

13. Jednou zo základných pojmových náležitostí ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcejmu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv

sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo.

13.1. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote je odstránenie stavu právnej neistoty. Ústavný súd preto poskytuje ochranu týmto právam len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie týchto práv ešte mohlo trvať. Ak v čase doručenia ústavnej sťažnosti ústavnému súdu už nemôže dochádzať k namietanému porušovaniu označených práv, ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú, pretože konanie o takej ústavnej sťažnosti pred ústavným súdom už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri Miroslav Mazurek proti Slovenskej republike, rozhodnutie o sťažnosti č. 16970/05 z 3. 3. 2009).

14. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že okresný súd v napadnutom konaní meritórne rozhodol rozsudkom č. k. 22 T 117/2017 z 11. januára 2022 a následne krajský súd meritórne rozhodol uznesením č. k. 3 To 17/2022 z 8. decembra 2022.

15. Keďže sťažovateľ namieta porušenie označeného práva postupom okresného súdu v napadnutom konaní, resp. postupom krajského súdu v napadnutom konaní ústavnou sťažnosťou podanou na poštovú prepravu 17. februára 2023 a doručenu ústavnému súdu 21. februára 2023, t. j. v čase, keď okresný súd a krajský súd už vo veci samej nekonali, v dôsledku čoho už k namietanému porušovaniu označeného práva ich postupmi nemohlo dochádzať, ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde (bod 2 výroku tohto uznesenia).

16. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uplatnenými v jeho ústavnej sťažnosti.

IV.

K žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom

17. V zmysle § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže ustanoviť navrhovateľovi právneho zástupcu, ak navrhovateľ o to požiadá, ak to odôvodňujú jeho pomery a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Tieto tri predpoklady na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom musia byť splnené súčasne. Ak hoci len jeden z týchto predpokladov nie je splnený, nemožno žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu vyhovieť (m. m. III. ÚS 265/2014, III. ÚS 588/2015).

18. Ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade u sťažovateľa nie sú splnené podmienky na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom. Z obsahu ústavnej sťažnosti a výsledku jej posúdenia ústavným súdom (ako to vyplýva z časti III tohto uznesenia) je zrejmé, že v danom prípade ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti (m. m. III. ÚS 265/2014, III. ÚS 588/2015, II. ÚS 193/2020). Keďže nebol splnený jeden z nevyhnutných predpokladov ustanovenia právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu ústavný súd nevyhovel (bod 1 výroku tohto uznesenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. apríla 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu